

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentarii Explicationum in reliquos quatuor M. T.
Ciceronis Tusculanarum Quæstionum libros ...**

Camerarius, Joachim

Basileae, 1543

VD16 C 370

In Tvscvlnarvm Qvaestionvm Librvm quintum, Ioachimi Camerarij
Explicatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70326)

οἰμοὶ καθ' ἑμὰ δ' ὡς κακῶς νομίζετοί,
ἔταρ πρόποια πολέμιων σήσει στρατός,
ἔτ' ἢ πονοιώτ' ἔργον ἡγοῦμαι τοῦδε,
ἀλλ' ὁ στρατηγὸς τὴν δόκωσιν ἄρνευται.
ὅς εἰς μετ' ἄλλων μιν εἰὼν πάλλων δέου,
ἔδδ' ἢ πλείον δ' ὁδὸν ἐνὸς ἔχει πλείον λόγον.

EX forma.) In libro de Fato dixit hoc explicatius: Qui se profiteban-
tur hominum mores naturasq; ex corpore, oculis, uultu, fronte pernosce-
re, &c. is autem est Graecis φυσιογνωμων.
AEGRIUS depellitur.) id est, cum maiore difficultate, minusq; faci-
le, cum maiore etiam molestia.

EXPLICATIONVM LIBRI IIII.
FINIS.

IN TVSCVLANARVM
QVAESTIONVM LIBRVM
quintum, Ioachimi Camerarij
Explicatio.

N ultimo hoc libro id Cicero docere uult, ad beate uiuendum uirtutem se ipsa esse contentam. Qui locus, ut ipse ait in Prooemio lib. i. de Diuin. tota philosophiam maxime illustrat. hoc autem Prooemio laudatio philosophiae continetur, et exordia quaedam atq; progressionem exponuntur: ostenditurq; sapientiae studium antiquissimum esse, cum illud scilicet a multis nouitatis nomine uituperaretur, ut fieri solet in ijs quae aliquibus ignota sunt. sibi enim noua, simpliciter noua esse existimant. Dissentit autem Zeno a magistris suis hoc loco manifeste: neq; uerborum pugna, ut alibi, haec dici potest. Voluit enim uirtutem ad beate uiuendum se ipsa esse contentam, id est, αὐτὰρ αὐτῆς ἑνὴν τὴν ἀρετὴν τῶν ἄλλων τῶν ἐπιθυμιῶν. Nota est sententia Aristotelica, uirtutem solam uitae civilis finem quidem uideri.

uideri esse, sed imperfectiorem. Qui planius etiam alibi putat, omnino ad uitam beatam requiri quasi instrumenta quaedam bonorum extra nos positorum, cum per multa, amicorum, diuitiarum, opulentiæ ministeria expetant. Cumq; nonnulli quasdam sordes aspergant uitæ beatæ, expertes horum bonorum, ut nobilitatis, fortune prosperæ liberum, formæ. Non enim beatæ dici posse, qui deformissimus sit, aut ignobilis, aut solitarius & sine liberis: multoq; etiam minus, si cui sint liberi amici ue omnibus uitæ corrupti, aut si bonos mors ademerit. proinde esse animi quidem bona necessaria ad uitam beatam, reliqua uero hæc utiliter instruere & adiuuare opera quaedam sua. Itaq; hanc neq; in ætatem non plenâ, neq; in uitam breuiorem cadere uult. Et libro tertio *περὶ τὴν ἀρετὴν*, planè negat uirtutem exerceri posse in uita operaria & seruili. Quapropter Ciceronis est copiosa in hoc libro disputatio. euagatur enim latius, & ueterum quaedam dicta ad hanc sententiam accommodare, tum uero exemplis eam comprobare, & omnibus coloribus illustrem reddere conatur. Abhorret autem certe dogma Stoicæ à communi hominum & naturæ sensu, quamuis acute uerbis concludi uideatur. Et Peripateticam tamen sententiam, similiter breuibus argumentorum complexionibus confirmare, & Stoicam *ἀντιδρῶν* confutare studeverunt. in quo genere nunc extat Procli libellus, minime ut mihi uideatur contemendus.

EX eo libro.) De uirtute librum ad Ciceronem Brutus scripsit, ut dicitur in Procemio librorum de Fin. Fuit aut Brutus Antiochiæ rationis studiosus, qui aduersus illam nouam & mediam, ut uocabatur, Academiam, ueterum placita defendere putaretur, de quo in Acad. multa. Scribit autè de studio Bruti Attico, his uerbis, lib. XIII. Quare si addubitas, ad Brutum transeamus, est enim is quoq; Antiochius.

NAM cum ea causâ.) Hoc ponit uirtutis pulcritudinem & dignitatem impulsisse sapientes, ut studio suo omnia posthaberent. Sed idem certe ut beatam uitam degere possent, elaborarunt. omnes enim natura incitante bonum appetunt, & contrarium refugunt. itaq; statuerunt, in uirtute beatam se uitam reperturos esse.

SIN autem.) *ἀντιδρῶν*. Quid uero, si illos opinio sefellit? Estq; id uerius, adiumenta quaedam fortune requiri ad uitam beatam? Huic subiecta est elegans *διὰ τὴν ἀρετὴν*. et referuntur quaedam, quibus *ἀντιδρῶν* confirmari uidetur. ducitq; addubitationem de sua fortuna, quâ scimus uariâ fuisse.

NOTA faciendâ.) *ἡ ἀρετὴ ἡ ἀρετὴ*. Tum enim confugimus ad opem diuinam.

nam, cum humani auxiliij spes nulla relinquitur. itaq; uulgo dicitur, impie id quidem, Male agi cum ijs quorum salus Deo commendetur. Similiter dixit Demosthenes de legibus *κατὰ τιμοκρατίας. εἰ γὰρ αὐτὸς καλῶς μὲν ἔχει, μὴ δυνάτῳ δὲ φροσίστην, δύχης, οὐ νόμου διακράτει. ἦτοι αὐτὸς ἔργον.*

INSANABILES.) Sunt enim certe *ἀνίατοι* quidam morbi, alij simpliciter, alij neglectione. ut podagra, & aqua subter cutem. quemadmodum & Ouidius,

Tollere nodosam nescit medicina podagram,

Nec formidatis auxiliatur aquis.

QVOD ex aliorum.) Hoc & qui in eloquentia facerent, eos reprehendit in Oratore: Quid sit Atticum discant, eloquentiamq; ipsius uiribus, non imbecillitate sua metiantur.

QVAM dubitationem.) Fuit enim Brutus Seruiliae sororis Catonis filius. Hanc autem dubitationem de uirtute Catonem sustulisse dicit, qui non modo in tota uita illam coluisset, & constantissime fuisset semper aduersatus improbis, sed mortem fortissime obiisset, cum iudicaret sibi iam esse uitam excedendum esse. quod & ipsum fecit, prius re cum doctis, qui cum secuti fuerant, multum ac diu disputata, ut Plutarchus scripsit. Post illa autem tempora bellorum ciuiliu, hi certe libri scripti fuere. quippe cum supra consolationis meminerit, quam composuit mortua filia, Republica iam Cesare potiente.

IN sinum.) Elegantes metaphora. Nam & illa quae sinu conduntur, tecta sunt: & in portu tuta est statio nauium. Euripides Medea, *ἔτ' ἔσ' ὧν ἡμεῖς ἡ μάστιξ ἐκείνου βίου,*
λίμω πῆφρω του τῶν ἐμῶν βελδύματων.
Et ille in Epigrammate, salutem dicens spei & fortunae, *τὸν λιμένα,* inquit, *ἔργον.*

o uite.) Excurrit in laudationem philosophiae, id est studiorum sapientiae, figurata oratione *κατ' ἀπεροφάν.* Ac dicit quidem fortiter haec, planeq; Stoicè, magis scilicet quam fecit.

AT philosophia.) Vehemens increpatio aduersariorum philosophiae, quae cum nouitatis nomine reprehenderetur, docet antiquissimam quidem rem esse, nomen tantum recentius.

SEPTEM.) Septem sapientes, quibus nominibus & quae cuiusq; patria

tria fuerit, nemo ferè ignorat. Plato in Protagora, Periandro omisso, Myso-
na Chenensem reposuit. Periandrum autem magis cupidū fame fuisse tra-
dunt sapientia, quàm sapientem. Itaq; cum patrie esset tyrannus, hoc ta-
men studio & cultu sapientum suo perfecisse, ut quasi in consortium &
gregem quendam illorum reciperetur. Laudandus profectò hoc saltem no-
mine, quod hanc famam appetiuit, quæ nunc etiam probrosa in principi-
bus uiris habetur. Apud Iuuenalem diues auarus, laudat tamen & admira-
tur disertos: nunc etiam derident. Sed hæc fortassis alieniora uideantur, et
si uerior & grauior ista querela quàm Ciceroniana est: qui tamen ita rē
exaggerauit, ut atrocissimo uerbo parricidij non dubitavit uti.

SAPIENTIAM.) Etiam superiore libro similem exposuit sapien-
tia definitionem. alia enim est sapientia, quæ σοφία uocatur: & alia φρόνη-
σις, id est prudentia. de quibus et Aristoteles ἐθικῶν νικομαχεῖον libro v. i.
Est enim sapientia eorum, quorum consideratio est simplex & absoluta.
itaq; de his neq; deliberari, neq; mutare sententiam solemus. nunquam e-
nim illa uariant, cum sint sempiterna: quorum & causas sapientia, & ini-
tia peruestigat & aperit. prudentia uero in ijs uersatur, quæ ad nos perti-
nent & referuntur, ut bonum malum, appetenda fugienda. de quibus Ci-
cero libro i. Officiorum ita: Princepsq; est omnium uirtutum illa sapien-
tia, quàm σοφίαν Græci uocant. Prudentiam enim, quam uocant græci φρό-
νησιν, aliam quandam intelligimus, quæ est rerum expetendarum fugien-
darumq; scientia. Illa autem sapientia quam principem dixi, rerum est di-
uinarum & humanarum scientia, in qua continetur Deorum et hominum
communitas, & societas inter ipsos.

LYCURGVM.) De Lycurgo Plutarchus nihil reperiri certum di-
cit, neq; quo genere, neq; quibus temporibus procreatus fuerit. pleriq; ta-
men in ea tempora retulerūt, quibus instauratis ludis ab Iphito prima O-
lympias condita fuit. quod & Pausanias tradidit, & apud Athenæum dici-
tur libro 14 his uerbis: ἰσθῶνυμος δὲ γὰρ τῶ πρῶτῳ λιθαργωδῶν, ὁ πρῶ-
τος δὲ πεμπτῶν πρῶτῳ ποιητῆ, ἢ Λυκῆργου τῶ νομοθέτῳ, τῶ τῶν
πανδῶν φησὶ γηέδῳ. δὲ τῶ πάντων συμφῶνως ἰσορείτου με-
τὰ τῷ ἰσθῶνι τῷ ἡλείῳ, τῷ πρώτῳ ἀριθμηθεῖσαι τὸ δλυμπῶν
δῆσιυ διαθέσθαι. Hoc pleriq; paulò superiore fecerunt Homerū.
Sed quàm multis annis ante urbem conditam? Si in Homeri, ut & Cicero
ni placet, tempus contulerimus, circiter c & l x, ut ex Cornelio Nepote

13 retulit

retulit Gellius lib. xvii. Cap. xxi. Sed ita non incidet in Iphiti tempus. scripsit enim Plutarchus, Romulum natum Olympiade 11. Timeus, ut idē Plutarchus refert, cōtrouersiam dirimere uoluit. Exiſtimauit enim ueri ſe ſimile, quod duo fuerint Lycurgi: Homeri alter temporibus, alter poſterior Iphiti. ſed huic uni etiam ea quae de altero tradita eſſent, putauit attributa propter celebritatem ipſius fuiſſe. Sed haec inexplicabilia ſunt. Nam & Homericum tempus non conuenit. ſiquidē Herodotus illum tradit fuiſſe annis CLX poſt Troica tempora. quibus ſi addantur CLX, qui ſunt illi anni Nepotis ante Urbem conditam, erit totus numerus CCCXX. cum nemo fecerit pauciores quadringentis illos annos, qui inter captam Troiā & v. c. interceſſerunt. pleriq; plures, ut & Diodorus, qui à Troia capta uſq; ad Coſſ. Qu. Aenylum & C. Iunium, ſpacium intercedere DCCCLXXX annorum ſcripſit libro xx.

VLYSSEM & Neſtorem.) Heroum dicit Heſiodus genus occubiſſe ad Thebas & Troiam, ἀνδρῶν ἠρώων θζου γένος, οἱ καλεῖνται ἠκίδροι. Eamq; etatem ſuperiorem ſeu priorē uocat, ut cum proxima etate poſt Herodas uixiſſe intelligendū ſit: quo tamen Cicero antiquiorē fuiſſe Homerū putat, in libro de Senectute. Sed apud Homerū Neſtor eloquens & in conſilijs dandis prudens, Vlyſſes uafes & callidus & ſimulator introducitur. Neq; ſapientiae uſpiā nomen his tribuitur, neq; etiā alijs, ut Thoanti, quem & ipſum dicit eloquentem fuiſſe. Sed hoc tam diuino uerbo, ut Ciceroni placet, de ſabro uſus reperitur in quadam parabola, Iliad. i.

ἐλλ' ὄσε σάβρον ὄβρου νήϊον ἐφιδύει,
 τέλειτον & γὰρ παλαμῆσι δαήμεον &, ὄς ποτ' ἔτι πάσις
 εἰς εἰδῆ σὸς ὄσεσ' ἔποθεν μοσώμοισι ἀβλήεις.

ATLAS.) De quo noti ſunt uerſus in Ἄ Odysſ. 2.

— ὄσε θαλάσσης

πάσις βγῖθεα οἰδῶν, ἔχει δὲ τε λείωνας αὐτῶς
 μακροῖς, αἰ γαῖαν τε καὶ ἄρανον ἀμφοῖς ἔχουσι.

Refertur autē ex Pherecydis libro decimo in explicatione IIII Argonaut. Apoll. Atlantē, cum cœlū ſuſtineret, exoratu fuiſſe ab Hercule, ut afferret poma Heſperidū aurea: interea ſe uice eius cœlū laturū eſſe. Ita Atlantem onere liberatum, poma quidem attuliſſe, ſed Herculi dixiſſe, quod ipſe decreuiſſet ad Eurysſthea deportare, eiq; cœlum ſuſtinendum relinquere. Tū Herculem, non diſplicere id ſibi, reſpondiſſe: petere tamen ſe ab illo, ut ſuſciperet

susciperet onus tantisper, dum sacculum in caput sibi imponeret, ut ferret commodius. hanc autem fraudem Prometheus subiecerat. Ita igitur circumventus Atlas, depositis pomis, sub caelum iterum subiit. Ea, longa salute illi dicta, Hercules sublata, ad Eurysthea detulit. Sed quomodo conuenit, si tamen in fabulis conuenientia est exquirenda, Atlantem uiso capite Gorgonis, quod Perseus ostendisset, in montem mutatum fuisse, ut Ouidius quoque retulit libro IIII Metamorph. cum certe Perseus Hercule antiquior fuerit, id est proauus ipsius: Prometheum Caucaaso affixum ab irato fuisse Ioue, notum est: additumque, aquilam qui iecur illius exederet, hancque ab Hercule multis post annorum milibus interfectam fuisse. Suntque et de Cepheo et uxore Cassiopea, et filia Andromeda et Perseo genero, notae fabulae, expositae et ipse ab Ouidio paulo ante memorato libro. Atque ille historiae accommodatae sideribus fuerunt, quemadmodum aliae quoque alij, fortasse ut ἀσπίδα et facilius perdiscerentur, et certius tenerentur.

AD Pythagorae manauit etatem.) Hunc tradunt Pherecydem auduisse, cuius etatem attingunt illi qui septem sapientum nomen in Graecia habuere. Ipse floruit post hos, Dario filio Hystaspis Persarum tenente regnum. quibus temporibus et Polycrates tyrannus fuit Sami, quem Pythagoras fugiens, in Italiam uenisse traditur. fuisse autem et inde oriundum, quippe Tyrrhenum, gemmarum sculptoris filium. De quo tamen aliter de sermonibus Phliasiorum et Sicyoniorum, Pausanias Λογδοιανός. Scribit enim, Hippasum Phliasium recusantem parere Dorienfibus, quorum imperio Phliasij se subiecturos esse constituisent, cum alijs quibusdam in Samum se contulisse. Huius Hippasti quartam sobolem esse Pythagoram, filium Mnesarchi: cuius pater fuisset Euphron, filius Hippasti.

PRINCIPES Phliasiorum.) Phlius, unde φηλιάσιον fit Phliasius, cum deberet esse Philuntius, ut Opuntius: uel Phliusius, ut Sidusius. Nam Phliam em nomen loci indidisse hoc uolunt, ut et Pausanias scripsit, cum autem esset Arethyrea, quod et apud Homerum ut antiquius ponitur. De hac autem forma Cicero, Attico scribens, ita: Phliasios dici sciebam, et ita fac ut habeas, nos quidem sic habemus. Sed primo me ἀναλογία deceperat, φηλιός, φηλιός, φηλιός, φηλιός, φηλιός. Sed hoc continuo correximus. libro sexto. De hoc autem Phliasio sermone ita Laertius, εἰς τὴν γὰρ τοῦ βίου ἐοικενοῦς πικρυγύρες. ὡς ἐν ἐς ταῦτ' αὖ οἱ μὲν ἀργωνίδωνοι, οἱ δὲ λατ' ἐμωοείων, οἱ δὲ γὰρ βελτιστοὶ ὄρχοντοε διαταί,

θεαταί, ἕτως γὰρ τῶ βίῳ οἱ μὲν ἀνδραποδωδὲς ἔφην φύνονται, δὲ
 φησὶ καὶ πλεονεξίας θεραταί, οἱ δὲ φιλόσοφοι Πάληθειας.

ARCHELAVM.) Hic fuit Milesius, Ionicae sectae, auditor Anaxagorae
 cognomento physici, quod et ipse habuit. censuit natura nihil esse neq; ho-
 nestum neq; turpe, sed opinione & more.

M. Attilio.) Attilius Xanthippi Lacedaemonij consilij uictor in Afri-
 ca circumuentus, & captus fuit: quae historia copiose exposita est à Poly-
 bio, primo libro. quam auxit egressiuuncula quadam, de utilitate cogniti-
 nis talium casuum. ubi & uersum Euripidis posuit, ἄς ἐν σαρῶν βόλομα
 τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ. De Atilio multa in III Officiorum. De Cepione
 in Epitoma Liviiani libri LXXVII. hoc legitur, Victum exercitum popu-
 li Romani à Cimbris, & Q. Seruiliū Cepionem, cuius temeritate clades
 ea accepta esset, iussu Populi Romani condemnatum, bonis illius pub-
 licatis, & imperio abrogato. Legitur & in Epitoma libri LXXXIII.
 Quintum Cepionem quendam à Marsis circumuentum, amisso exercitu
 cecidisse, sed de priore accipiendam hanc mentionem puto. De Aquilio
 reo repetundarum, in Epitoma lib. LXX. & de Orat. II. Hos igitur omnes
 uiros fortissimos aduersa fortuna usos significat.

SITIENTEM.) Egregijs metaphoris usus est. Nam sitim de cupidita-
 tibus & alibi posuit. Et Graeci ita hoc uerbo usi sunt, de uehementi
 desiderio.

GEOMETRAE.) Vt exempli causa, triangulum habere omnes æ-
 quales duobus rectis &, ἔτι πῶς ἐξ ἑδῶν ὑπερταύουσα, ἰσοδωαμὴ τῶν περιεχό-
 σαι. et, πῶς διάμετρον ἀσύνμητρον εἶναι.

NAM XERXES.) Refertur ab Athenæo lib. III. generaliter ὅτι πρὸς τῶν
 βασιλέων ὑπὸ τρυφῆς περιεχόμενον τοῖς ἐφ' οὐρανοῖσι λυα λα-
 νθῶν ἄδελφῶν ἀργυρεῖς πλῆθος.

NEQVE enim unquam.) Inueniet, uel inuenerit, legendum puto. &
 mox: Putat etiam ut sit bonum aliquod. In Venetis, Si sit bon. Ego non ui-
 deo cur illam scripturam improbem. Et paulo post: Que scripsit Antio-
 chus locis pluribus. hæc in Venetis libris multo aliter: cum in hac lectione
 nihil reperiam incommoditatis.

ENUCLEARE.) id est, presse & subtiliter disputando exquirere.
 tenuiter enim quasi euoluta & explicata, ea uocantur enucleata, transla-
 tione manifesta.

TRIA genera.) Ut bonorum, ita & malorū tria genera fecerunt ueteres: animi, corporis, fortune. quorum animi propria & sua cuiusq; reliqua externa quedam: itaq; & τὰ ἐν τῷ uocantur, id est, ut mox Cicero, extra nostram potestatem posita. etsi externa hæc, proprie fortuita quæ esse dixerit. Sed hæc omnibus ferme nota sunt. De Callisthene Theophrasti & antè facta mentio. Versus autem græcus, quem hoc loco Cicero latinum fecit, ita habet,

τύχη τὰ θνητῶν προέγματο' ἐκ θεοῦ λεία.

Contra quam sententiam multa & Plutarchus ἐν τῷ περὶ τύχης.

SI Dis placet.) Nunc ἐρωτησῶμεν, ut, Ille bonus uir nobis psaltriam, si Dis placet, parauit.

OCCTPAVI.) Plutarchus περὶ ἰσοθυμίας, Græca refert uerba, προκατελέγημαι σέ, ὦ τύχη, καὶ πᾶσαυ τῶν σὺ ἀφῆρημαι παρῆσθυσιν.

TABELLIS obsignatis.) Figura prouerbiali, qua & in oratione contra Pisonē usus est: Græcus primo distinguere atq; diuidere illa, quem admodum dicerentur. Iste claudius, quomodo aiunt, pilam retinere, quod acceperat testificari, tabulas obsignare uelle. Apparet de syngraphis, aut etiam testamentis ductam esse translationem.

NOS in diem.) Significatur hac forma sermonis quasi statutum tempus, & datus, ut dixere, dies. ut in formula emtionis, quæ refertur L. prima, Dig. de in diem additione. In diem emtio ita fit: Ille fundus centum esto tibi emtus, nisi si quis intra calend. Ianuar. prox. meliorem conditionem fecerit, quo res à domino abeat. Terent. In diem est quod minutare Parmeno: id est, nondum præsens. Ita nunc ait, se uiuere in diem: id est tenere tam diu atq; defendere aliquid, dum afferat dies aliud probabilius. & in secundo de Oratore, Barbaros in diem uiuere: id est, mutare consilia pro tempore. & simili sensu in 1. Philip. non solum de die, sed etiam in diem uiuere, id est temporis beneficio uti.

VELUT in Gorgia.) Placuit Græca uerba ascribere, ut uolentibus (omnes aut utriusq; lingue studiosi uelle debebūt) esset in promptu collatio. πῶλος. Ἀρχέλαου δὴ πῶτος τῶν τῶν πρόδίκων ὄρεας, ἀρχοῦσα μὲν κελονίας. σωκράτης. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἀπούω γε. πῶ. θυλαίμων ἐν Κοιλονεῖ ἐστὶν, ἢ ἀβλιθ; Σω. ἐν οἷδα, ὦ πῶλε. εἰ γὰρ πῶ συγγέγονα τῷ ἀϊδί. πῶ. τί δαὶ συγγενόμεθα ἀν γνοίης, ἀλλως

K δ

δὲ αὐτόθεν ἐγνώσκεις, οὐκ ἐνδοξαίμων; σὺ. μὰ δία ἔδνται.
 πῶ. δὴλον δὲ, ὡς σὺ κερταδὸν, ὅτι ἐδὲ γὰρ μέγα βασιλεία γινώ-
 σκειν φήσεις ἐνδοξαίμονα ὄντα. σὺ. καὶ ἀληθῆ γὰρ ὄρω, ἔχθ' οὐ
 δια παιδείας ὅπως ἔχθ', καὶ δικαιοσύνης. πῶ. τί δὲ γὰρ τὸ
 πᾶσι ἢ ἐνδοξαίμονα ὄντι; σὺ. ὡς γὰρ ἐγὼ λέγω, ὡς πᾶσι. γὰρ ἢ
 γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἀνδρα, καὶ γυναικῶν, ἐνδοξαίμονα εἶναι φη-
 μι. τὸν δὲ ἀδίκον καὶ πονηρὸν, ἀθλιον. πῶ. ἀθλιον ἄρα ἔστις
 ὄντι ἀρχέλα, καὶ γὰρ σὺν λόγῳ. σὺ. εἴπορ γε, ὡς εἶλε, ἀδι-
 κῶ. Ex Epitaphio. ὅτω γὰρ ἀνδρὶ εἰς αὐτὸν ἀνέστηται
 πάντα τὰ πρὸς ἐνδοξαίμονα φέροντα, ἢ ἔγγυς τὸτ' εἶ, καὶ μὴ γὰρ
 ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὐ ἢ κακῶς προφαύτων
 πλεονεξία ἀναγκασται, καὶ τὰ ἐκείνους τὸτ' ἀρίστα πρὸς ἐπιδοξασαί
 ζῶν, ἔστις ὄντι ὁ σὺ φερων, καὶ ἔστι ὁ ἀνδρῶν, καὶ φρόνιμος. ἔστις
 γυνομνῶν χρημάτων καὶ παιδῶν καὶ ἀκαθάρτων μολυσσῶν,
 πειρίσαι τὴν ἰσομοίαν. ἔστι γὰρ χείρων ἔτε λυπὰ μολυσσῶν ἀγαρ φα-
 νήσαι, ὅσα τῶ αὐτῶ πεποιθῆναι. Sed in hac Ciceronis cōversio-
 ne quaedā à Græcis dissentiunt, ut aliter illū legisse hæc existimari possit.
 Primum enim illud omittitur, quod in Græcis legimus, ἢ ἔγγυς. Est enim ta-
 lis sensus, quæ ad uitā beatā, uel propē ducunt. Deinde ubi Cicero, Hic et
 cadentibus et nascentibus cū reliquis cōmodis tū max. liberis. Cum, ut nos
 Græca exposuimus, tale quiddā significetur: Hic cū nascentibus et facul-
 tatibus et liberis, tū etiā occidentibus in primis parebit uerbo isti ueteri.
 Fieri aut potest, et licet suspicari, ita hæc legisse Ciceronē, ἔστι γυνομνῶν
 καὶ χρημάτων καὶ παιδῶν καὶ ἀκαθάρτων μολυσσῶν. Nā nō attendisse, et
 de nostra scriptura hoc fecisse, et si mirabiles etiam eruditiss. nebulas erro-
 rū sepe numero obijci scimus, tamen mihi sentire aut dicere religio fuerit.

STIRPIBUS suis.) Græcis φυτὸν est, cuius species ἐν δένδρῳ, ἑρμῶ-
 νος, φρύγανον, πῶ, arbor, frutex, sarmentum, herba. Sed stirpium alie sem-
 per uiuent, quæ ἀειφυλλᾶ. alijs decidunt folia, quæ φυλλοδῶλα dicuntur. A-
 lia est differentia ἡμῶν et ἀγρῶν, quæ sunt Plinio mites ac urbanae, et
 siluestres. Sunt ἀνθητικᾶ, quæ flores ferunt ἀνθητῶν, quæ flores non ferunt.
 καρπιμα, quæ fructus ferunt. ἀκαρπα, quæ non ferunt. Frugum autem ap-
 pellatione omnia significantur, quæ stirpibus et ad usum animantium et
 propagationem nascuntur. est enim σπέρμα σὺν τῶ πρῶτῳ πῶ, fructus.
 Sed

Sed baccae sunt, ut oleae et lauri, quas à Grecis peculiariter appellatas fuisse nondum notauimus. Bestiarum autem aliae sunt ἰνύδρα, aliae χερσαία ἰνώ. Ἐ χερσαίων sunt ὠφιδῆς, uolucres. ἐρπετῶν, serpentes. In gradientium genere sunt δῖπλοδία, τετράποδία, πολύποδία. ἰνύδρα aut πλωτῶν, sunt natantes. Item bestiarum aliae sunt μονοδικὰ, foliugae. aliae ἀγχιαῖα, congregatae. aliae ἀγρια, immanes. aliae ἕμφορα, cicures. Terra autē τεκτήα, φολιδωτῶν sunt.

ILLVD LACONIS dictum, &c.) Plutarchus dictis Laconicis, πῶς δὲ τὸν μεκκαρίζοντα λαμῶν τὸν ἀγινήτω, διότι ἐδδ-
λεῖ πλοσιώτορ. Ἐν ναυκληρίᾳ πολλὰ ἔχων, λαμῶν ἔφη, δὲ πλο-
σίχῳ ἐν δααιμονίᾳ ἐκ χοινίου ἀπνευτηθῆναι. Huius Lapidus & alibi Plutarchus meminit, ut ualde diuitis. Qui interrogatus aliquando quo pacto diuitias peperisset? Magnas, respondit, facile; sed minutas, maximo cum labore. alibi λάμπων legitur. fit & ab Herodoto mentio Lamponis Aeginetæ, λαλιόων.

COMPACTA fortuna.) Apta alibi, id quod uerius puto, & ad graecum Plutarchi uerbum respondet. O fides alma apta pinnis. Et, Coelum stellis ardentibus aptum.

EPAMINONDAS.) Epigramma extat in Bœoticis Pausaniae.

ἦμε τέραις Βυλαῖς πάρετη μὲν ἐλευέρα το δόξαν,
μεοσὴν δ' ἰερά τέκνα χροῖω δέχετο.
Θῆβη δ' ὀπλοῖσιν μεγάλη πόλις ἐσεφάνωται,
αὐτόνομος δ' ἑλλὰς πᾶσ' ἔλδουθρίη.

Nos ita aliquando uertimus.

Consilijs nostris detonsa est gloria Sparta,
Et Messana iterum cultor in urbe frequens.
Victricemq; gerunt Thebarum mœnia laurum,
Et gaudet posito Græcia seruitio.

À sole.) Hos uersus ita in Venetis libris perscriptos reperimus.

À sole exoriente supra Mœotis paludes,
Nemo est qui factis me æquiparare queat.
Nos aliquando ita suspicati sumus non male illos legi posse.
À sole exoriente supra Mœotida nemo
Est, qui me factis æquiparare queat.

Quod non ideo refero, quasi Venetam scripturam improbem, quæ
K 2 fide

fide nititur ueterum exemplorum: sed ut intelligeretur, quid illa ope destitutis nobis aliquando in mentem uenisset. Nam Meotida, & Meotim singulari numero, certe uocauit paludem Scythi cam, effluentem in Pontum Euxinum, quam & matrem Ponti nominarunt, ut Herodotus scripsit *μεωτομίδα*. Videtur autem Ennius hac figura orationis uniuersum orbem terrarum significare uoluisse, ut exoriens sol matutinam & australem plagam, Meotis palus septentriones & occasum designaret.

C. Lelij.) Historiae, quibus Cicero exemplorum uice ad probandum hoc loco utitur, partim notae, partim expositae ad requirendum, partim etiam ab ipso Cicerone satis explicatae sunt.

ACCIPERE quam facere.) Socratica sententia, indicata multis in locis à Platone, & disputata accuratè in Gorgia, *ὅτι δλοῖν ὄντων τὸ ἀδικεῖν καὶ ἢ ἀδικεῖν, μὴ ζῆν μὲν ἢ κακῶν φάμιν ὃ ἀδικεῖν, ἢ ἀφρονεῖν δὲ ὃ ἀδικεῖν*. Cum duo haec proposita sint, iniuriam facere & accipere, existimandum maius esse malum facere, minus accipere.

DIONYSIVS.) De Dionysio scripsit accuratè Philistus. & si asserentatus illi in plerisque putatur, ut reconciliato tyranno, à quo in exilium actus fuerat, reditus sibi pateret in patriam. de hoc isto quoque loco nonnulla, ut uidetur, autore Cicero translulit, quemadmodum & illud de equo summerso uoraginibus in agro Leontino, libro primo de Diuin. A posterioribus, tanti tyranni neque initia neque incrementa satis diserte tradita sunt. Xenophon libro *ἱεροκλήων* secundo, scribit regnum Syracusis occu-
passe Dionysium Hermocratis filium, ijs temporibus belli Peloponnesiaci, quibus Athenis triginta tyranni fuerint. Polybius libro primo in huius tempus captam urbem à Gallis confert, fuisse autem illo antè duce Carthaginensium maximas copias suas & profligatas, qua occasione usum ad inuadendam tyrannidem uerisimile fit. Plutarchus in Apophthegmatis, scribit hunc dicturum ad populum, pro more sortitum, & obuensis ei non tam literè M. tum per iocum dixisse quendam, *μωρολογεῖς Διονύσιε*, cum stultitiam in dicendo ipsius derideret. sed Dionysium acutè dictum conuertisse, imò enim, inquit, *μωρολογεῖς*, id est regnum obtinebo. Quod si huius pater Hermocrates fuit, & is quidem filius Hermonis, bonis certe parentibus & honesto loco ortus fuit. Nam Hermocratis unius prudentia & autoritate perfectum scribit Thucydides, primum ne Syracuse tradere-
rentur

rentur Atheniensibus, deinde ut Atheniensium tantus exercitus, cum civitatis illius exitiali clade deleteretur. De quo ut dubitè, in caussa est quod apud Plutarchum legitur in vita Dionis, duxisse initio Dionysium Hermonocratis Syracusij filiam. Hermonis enim neptem videtur significare: neque veri est simile, sororem cum fratre nuptam fuisse.

CONVENIS.) τὸς σωματοφύλακας ἔμιδοφόρος συμμίκτης τινὰς καὶ σωήλους ἀνδρώωνος dicit.

REGIAE virgines.) Plutarchus paulo aliter in Dione.

Ἔτω γὰρ ἢν ἄνωσις ἔχει πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ὑποπίος καὶ πρὸς βέλμηλιος ἑστὶ φόβος ὁ πρὸς ἑνὶ τῶν Διονύσιος, ὥστε μὴ δὲ φησὶ ἀφελῆς τὰς τριγὰς ἀφελῆν λευκοῖς μαχαίραις, ἀλλὰ τῶν πλασῶν τις ἄνθρωπος τῶν ἀνθρώπων τὴν λέγουσιν ἡφίεκαον. Dionysius superior usq; adeò fidem nemini, ἔ suspectos omnes habebat, ut præformidine ne tonsorium quidem ferrum ad capillum admitteret, cum accersitus fectorum aliquis carbone illum ambureret. Hoc constituisse hunc credibile est post illud tonsoris dictum, qui gloriatus fuisset, se paucis quibusq; elapsis diebus nouaculâ admouere collo tyrânî. què et cognito hoc, Dionysius cruci affigi iussit, ut retulit Plutarchus ἐν τῷ περὶ ἀδολοσχίας.

SI C distrahuntur.) ἐπιφρονηματικῶς. ut hoc,

Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Impotentium autem, ἔ ἀνεγῶ nunc dixit, ἔ qui sint impotes animi.

DAMOCLES.) Δημοκλῆς, ἔ Dorice Δαμοκλῆς. ab Athenæo inter posterioris Dionysij λέγονται, huius, ut opinor, mentio fit.

PYTHAGOREIS.) Damon ἔ Pythias hi nominantur in Of. lib. 11. In Plutarcho περὶ πολυφιλίας scribitur φωνίας καὶ Δάμων.

POETAM etiam.) Fuisse in primis poëtice studiosum Dionysium superiorem traditur. Sed ἔ filium huius, cum aliarum literarum ἔ doctrinæ, tum poëtices eruditionem ardentè appetisse accepimus, cuius ἔ gloriantis uersum alicubi hunc Plutarchus exposuit,

ὁμοίως ἔκ μητρὸς φοίβης Λοινώμασι Βλασῶν.

Nam Doris Locrensis genere, huius mater fuit: quemadmodum ἔ libro tertio supra à nobis dictum. Sed superior cum tragœdias studiose factitaret, ἔ illis sibi mirifice placeret, indignissime ferebat non modo si quis sua poëmata reprehenderet, sed si omnino non probaret. Ideoq; ἔ Philoxenum, cum recitata nollet laudare, in Latomias coniectum, sepiuscule

K 3 quidem

quidem Lucianus narrat. qui et inter uersus illius hunc refert,

αὐτοῖς ἤμεπαλάροισι οἱ μωροὶ βροθῶν.

Addit et hoc, comparasse illum magno studio tabellas, in quibus Aeschylus tragœdias perscribere solitus fuisset. Athen. lib. ix. uersus exponit ex Dionysij tyranni Adonide. Plut. de Alexandri uirtute aut fortuna, hunc ex tragœdia Dionysij uersum memorat.

ἢ γὰρ τυγαυῖς ἀδύνατος μὲν ἔφω.

Sunt qui Antiphontem ab hoc interfectum tradiderint, irato, quod tragœdias reprehendisset suas, ut scripsit Plutarchus in uita Antiphontis.

CVM Aquinio.) Aut poëtam non admodum bonum hunc fuisse intellegendum, aut poëtarum familiarem. aut nescio quem: nihil enim habeo compertum. Hoc autem, id est sua cuiq; maxime placere, generaliore sententia posuit, Attico scribens lib. xiiii. Accipe à me, mi Attice, *λαδον. ἡδὲ*
δωρὸν earum rerum, in quibus exercitati sumus satis. Nemo unquam
 neq; poëta neq; orator fuit, qui quenquam meliorem quàm se arbitraretur. Hoc etiam malis contingit. et paulo post: Quare sine quaeso queng;
 sibi scribere, cuiq; suam sponsam, mihi meam: suum cuiq; amorem, mihi
 meum. Non scite. hoc enim Attilius poëta durissimus.

FACINOROSIS.) Hoc Athenæus lib. vi. de Dionysio et Philippo traditum refert, utrumq; honestorum hominum consuetudinem refugisse, et delectatū fuisse nihili ac futilibus et scurris ac asentatoribus. quin etiam cupide utrumq; subleuasse eos, qui patrimonia ebrietate et alea absumfissent.

ARCHIMEDEM.) Per occasionem elegans *δύναμις* inserit, de re pecto à se Archimedis sepulcro. qui nobilissimus geometra, interfectus fuit à militibus captis Syracusis à Marcello.

AGRAGIANA S.) *ἀγρᾶγας* est Græcis urbis nomen, à fluuio. quo et Virgilius usus, Arduus inde Agragas — Forma autē Latina dixerit Agrigentum. unde Agrigentinus. sed et à græco *ἀγρᾶγαντις* sit. De hac igitur forma quaerendum diligentius. Significari enim certe portus puto, quā Agrigentum petentes tendere solerent.

COMMITTITVR.) In Venetis, comitatur: id quod mihi nequaquam displicet. Nam et in sequentibus comitatur huic uitæ dixit. et cum tarditate animorum non facile coniungi uirtutē, sic rectius intelligi uideatur. Hæc autem luculenta omnis doctrina, id est philosophiæ partitio, et ipsa Stoica est. Stoici enim, *ἡ φιλοσοφία τῆς αἰσθητικῆς* esse tradidere, *λογικῆς*
ἡθικῆς

ἄδικον, προσιδόν, cui addidit deputationem de Natura deorum.

SVOS quæq;.) Omnino sunt hæc talia, ut hominis eruditi animum contemplationis suæ uoluptate summa afficere neceffe sit. ideoq; splendidam ubiq; Cicero mentionem motuum facit.

DELPHIS præcepta.) Nam ut alibi retulimus, in foribus Apollinis Delphici præscriptum, & relatum à quibusdam ad Apollinem autorem hoc dictum fuit, γινώθι σαυτόν. De quo Plutarchus contra Coloten ita, ὁ δὲ ἡράκλειτος, ὡς μέγα ἔχει σεμνόν τε διαπεπραγμένον, ἐπισυστάμενον φησὶν ἑμῶν, καὶ τῶν γὰρ θελοῖς γραμμῶν δειότατον ἐδίδκει τὸ γινώθι σαυτόν. ὁ δὲ καὶ σωκράτης ἀφελῆς ἐν ζήτησιν ταύτης ἀρχῆν ἐνέδωκεν, ὡς ἀριστοτέλης ἐν τοῖς πλατωνικοῖς εἰρηκῶν.

PVTAS.) Putabas, Veneti. Nascuntur autem uiolæ ac rosæ amcenissimo anni tempore, et sunt flores ipsi suauissimi ac delicatissimi. itaq; mentione uiolarum ac rosarum significauit Cicero uitam delicatam et mollē.

A laqueis.) Subtiles dicit conclusiones Stoicorum, quibus animi implicantur, & capiti hæreant, quas alibi spinas.

COELVM QVE contingant.) Id est, eminent & excellent ad extremum quendam modum. ἄσπελον proverbialis, qua & Horatius usus, Sublimi feriam uertice sidera. Et Cicero Attico scribens: Bibulus in cælo est, nec quare, scio, sed ita laudatur, quasi unus homo nobis cunctando restituit rem. lib. 11. Et eidem: Hortensius quàm plena manu, quàm ingenue, quàm ornate nostras laudes in astra sustulit?

FACES.) terrificat, & grauissime affligit. est enim ignis & ustionū acerrimus dolor, quas & Hippocrates inter ultimis medicinas ponit.

NVDIETATEM.) De duplicibus Indicis sapientibus traditum est à ueteribus, Brachmanibus illis præstantissimis, & his longe inferioribus gymnosophistis, de quibus hoc loco mentio fit.

MULIERES uero in India.) Herodotus τὴν Ἰνδίαν, de Thracicis mulieribus hoc tradidit, eorum qui supra Crestonios loca incolerent. Vnum quæq; autem habere illic uxores complures. Mortuo autē uiro, & ipsas mulieres mirifice disceptare inter sese, & amicos uehementissime contendere, ut reperiant eam quam uir maximo amore complexus fuerit. quo dijudicato, uictricem in hoc certamine cum alijs tum uerborum honore affectam duci ad bustum mariti, ubiq; mactari à proximo cognato, atq; ita

ita

ita iuxta maritum sepeliri. Alias autem discedere uictas cum summo dolore, seq; miserrimas esse ducere. Nullum enim in illa gēte muliebri probriū hoc ipso maius existimari. Sed pleriq; alij omnes de Indicis mulieribus hanc historiam tradidere: & isti nauigatores nuperi idē narrant. Nosq; audiuimus de quodam, qui affirmaret uidisse hoc se oculis suis. Plutarchus in libello quo differit, ad inſœlicitatem satis posse uitia, sic ait, ἰνδῶν δὲ Θάλασσοι καὶ σὺ φρονὸν γυναικῶν, ἵππερ τὸ πνεῦρος ὀπίσσει καὶ μάχοντα πῶς ἀλλήλων. τὴν δὲ νικῶσασιν τερνυῖς πὶ τῶ ἀνδρὶ συγκαταφλεγῶσαι, μακροτέρῳ ἔδιδασιν αἰ λοιπῶν. Similiter & Propertius Indicas mulieres hoc facere indicat lib. III. elegantissimis uersibus, quos & ascribere placuit.

Felix Eois lex funeris una maritis,
 Quos aurora suis rubra colorat equis.
 Namq; ubi mortifero iacta est sax ultima lecto,
 Vxorum fufis stat pia turba comis.
 Et certamen habent leti, quæ uiua sequatur
 Coniugium: pudor est, non licuisse mori.
 Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
 Imponuntq; suis ora perusta uiris.

Exemplum autem huius moris descripsit copiose Diodorus lib. XI. deq; etiam illo paulo aliter retulit quædam, hoc fermè modo ut sequitur. In castris Eumenis, inquit, tum accidit res admirabilis, & à Græcia institutis alienissima. Ceteus enim quidam, unus ex Indicis ducibus, cum fortiter pugnasset in prælio ceciderat, duabus relictis uxoribus, quæ secutæ ipsum fuerant, de quibus unam paulo antè priori alteri superinduxerat: quæ ambe magno amore fuerant eum uiuentem prosecutæ. Cum autem esset anti qua apud Indos consuetudo, ut adolescentes & uirgines non secundum parentum uoluntatem matrimonia contraherent, sed ita, si ipsi inter se conuenissent, accidebat ut tum plerumq; iudicia iuuenilis ætatis infelicius caderent, utq; pœnitentia ambo sepenumero coniuges ducerentur. Vnde fiebat, ut multæ mulieres corrumperentur, et alienos amarent. Tandem cum honestam nullam speciem reperirent, qua maritos suos deserere possent, cœpere uenenis illos è medio tollere: adiuuante hæc consilia & regione referta uarijs ac nocentibus uenenis, de quibus aliqua præsentem

lectum

letum afferunt, si illita modo fuerint cibo aut poculis. In crebescente autem facinore, multisq; uiris hoc pacto sublatis, quod supplicijs nullis fontium reliqua à scelere deterrentur, lata lex fuit, cum mortuis uiris, quæ superstitibus uxores fuissent, neq; liberos haberent, neq; grauida essent, ut exurerentur. Hoc autem recusantes, ne iterum unquam nubere, utq; rebus diuinis & sacrorum ritibus arcerentur perpetuo, tanquam impie. Quibus sancitis peruersitas mulierum mutata fuit. Territa enim magnitudine ignominia, cum mortem singule æquis animis subirent, cum coniugum salute perinde ac propria fuerunt sollicita, tū etiam de mortis societate non secus quàm summa laude contendere. Id quod tūc quoq; usiuenit. Quod enim lege iubente una esset exurenda cū uiro interfecto, exequiarum tempore amba affuere, non aliter quàm uirtutis præmium petentes societatem mortis. Recepere igitur milites causam dijudicandam. Ibi posterius ducta ostendere priorem esse grauidam, & lege ab interitu excludi. At hæc affirmare, se ut tempore, ita honore quoq; priorem esse oportere. Nā & alijs omnibus in rebus grandiores honore & ueneratione præstare. Milites autem re per obstetrices comperta, cum grandiorē uterum ferre constaret, sententiam tulere secundum iuniorē. Quo facta, illa uicta in iudicio discedere cum eiulatu, capitis ornatum dilanians, & crines euellens, quasi maximæ calamitatis nuncio accepto. Altera uero gaudens uictoria, redimita mitris à familiaribus mulieribus, exornataq; insignem in modum, quasi ad nuptias iret, ad rogam à cognatis deducebatur, qui canebant laudes uirtutis ipsius. Cumq; ad rogam ueniret, de tractum ornatum distribuere suis amicis & familiaribus, quasi in memoriam caritatis. Erat autem ornatus, annuli in digitis plurimi, preciosis & uarijs gemmis conspicui. In capite uero magnus numerus stellarum aurearum, diuersi generis gemmis distinctarum. In collo magna copia monilium, quorum alia minora, alia semper ut ulteriora sic etiam maiora. Postremo consalutatis familiaribus suis, cum à fratre in rogam sublata fuisset, omnibus qui ad spectaculum confluxerant admirantibus, heroicè uitam finiuit. Vniuersus enim exercitus antequam rogam accenderetur, ter armatus circumiit. Ipsa autem acclimata uiro, igne iam inualecente, nullā uocem humilem emisit. Itaq; qui spectabant, alij misericordia moueri, alij non posse modum facere laudandi. Græcorum uero plerisq; lex ea uideri inhumana & seua. Hæc etsi longiora, tamen ut exemplum tam mirabilis moris, ascribere uoluimus.

L Maloq;

MALO QVE more.) usu & consuetudine uitae. Significat autem mos & σωφροσύνη, ut hoc loco: cum usurpatione diuturna, aliqua iam quasi legis vim obtinuerunt, quae sunt vitia, & Herodoto vitia, & omnino vitia, se penumero vitiosissima, ut scortatio uirginum Lydarum, & humanae atq; adeo patriae carnis cibus apud Indos, & latrocinia Germanorum. Ita & Plautus Menachmis: Ut hoc uiuitur more morum molesto maxime omnium. Atq; uti quicq; optimi sunt, maxime morem hunc habent. Significat et τρέψω, ut, Cuius mos maxime est cōsimilis uostrum. sed tum plurali in numero frequenter ponitur: Id cum studuisti, isti forma mores ut cōsimiles forent. De Aegyptiorum autem moribus copiosa extat narratio apud Herodotum, ἰδὲ τρέψω.

TAMEN fieri.) Similiter quidem & alibi reperitur haec particula, id est ἀνανοιδία, cum soleat respondere ad quamuis, & si, quanquā: ut sit ἀπὸ σοφίας aduersatiua conditionis. Libro supra 111. Nos autem non solum audeamus ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras euellere, tamen aliquid relinquetur fortasse, ita sunt stirpes aet. stultitiae. intelligitur enim plena sententia talis quaedam: Etsi enim hoc factum erit, tamen relinq. Quibusdam autem placuit, Tametsi hoc loco: id quod ne mihi quidem improbat.

NON officio.) Id est, non solum ut debeat, sed etiam ut possit ita uiuere. Multa enim sunt in praecipis absolutiora, quam ut praestari possint. Cuiusmodi in Stoicis plurima esse creduntur. Et dixit Aristoteles etiam hoc praclare, δὲ μὴ μὴ πρὸς τὸ δὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς, μηδὲν μὲντοι ἀδύνατον.

RETRACTATIONE.) dubitatione, & quasi tergiversatione. iussit enim supra libere & clara uoce eloqui sententiam de uita beata, sic in primo libro: Veniet tempus, & quidem celeriter, & siue retractabis, siue properabis, uolat enim aetas.

NULLIUS autoritate.) Socraticum hoc esse uolunt, exquiri de uinaqua; re proposita id quod maxime uerisimile esse uideatur. Itaq; ille apud Platonem Charmidi hoc dicit, πάντως γὰρ ἔστω σοκράτης, ἔστι αὐτὸ ἴσμεν, ἀλλὰ πότε ἔσται ἀλλὰ δὲ λέγεται, ἢ δ. De Finibus autem & alibi à Cicerone copiose disputatur, & huius disputationis certi sunt libri illius, & à nobis iam etiam ante aliquid dictum est.

ANACHARSIS.) Haec epistola graece ita fertur:
 ἀναχάρσις ἀνακρίσει. ἔμοι Μωυσῆσιν μετὰ τὴν ἀνακρίσειν ἔπειτα

μα δὲ δῆμα ποδῶν, κοίτη δὲ πᾶσα γῆ. δέπνον καὶ ἀριστον, γὰρ
 λατρός, καὶ λέγειας ὀπίου. πῆμα, ὄλωρ. ὡς ἐν ἄγοντος με γό-
 λω, ὅν οἱ πλείστοι ἐνεκὴν ἀχολοῦνται, πῆμα γένεω γένεω με, εἰ ἕνα
 με χεῖρα ἔχεις. δῶρα δὲ οἷς γῆτροφᾶτε, ἀπὸ δῶρα καὶ Γε. ὑμεῖς
 δὲ σοσι λαρχυδνῶν εἰς χεῖρα σὴν ἀνέθεθε θεοῖς. Ex his apparet
 quid dixerit solorum callum. solum enim est planum pedis imi, quæ pars
 est planta dicitur. callum uero σκλήρυνσις quiddam in musculis: ut apri-
 gnum callum. Est autem callus, est callum.

SOCRATES in pompa.) Pompas dixere apparatus sacrorum,
 καὶ τὸ πῆμα ποδῶν τοῖς θεοῖς. hæc enim erant quedam deductiones uictimæ
 rum, cum quibus ad templa deorum procedebatur. Socratem autem in-
 uita sua in primis exercuisse se ad ἀπὸ δῶρα, id est ut quàm paucissimis
 contentus esset, scimus. unde et illa Cynica disciplina nata mendicitatis.
 Simile autem quiddam de Socrate Plutarchus refert, in libello de Aequita-
 te animi. Socrates, inquit, cum audiret unum de amicis querentem, nimis
 esse sumptuosam ciuitatem: uenire enim uinum Chium mina, purpurâ tri-
 bus minis, mellis heminam denarijs quinq; præhensum illum abduxit ad
 polentas, En, inquit, modius dimidiatus obolo uile est. Inde ad oleas, semis-
 se sextarios duos. mox ad lacernas, decem denarijs uile est. Sed græca
 quoq; uel nostræ uersionis causa, quam satis commode illa interpretari
 confidimus, placuit ascribere. ὁ σὺ κερῶν τῆς ἀκρόσεως τινὸς τῶν ἑ-
 λωρ λέγοντῶν, ὡς πολυτελής ἡ πόλις, μινᾶς ὁ χίθῳ οἶνῶν, ἡ πορ-
 φύρα τριῶν μινᾶν, τὸ μέλι τῶν ἡλιοτύλων πέντε δραχμῶν, λα-
 βῶν ἀπὸ τοῦ πρῶτου γὰρ τοῖς ἀλλοτρίοις, ὄβολο τὸ ἡμίκενον, ὅτε
 λῆς ἡ πόλις. εἶτα ταῖς ἑλαίαις, δισὶ χαλκοῖς ἢ χοῖνιξ. εἶτα ταῖς
 ἐξωμίσι, δέκα δραχμῶν, ἕντελής ἡ πόλις. De Xenocrate, et hoc
 dono talentorum quinquaginta, et dictum Alexandri refertur à Plutar-
 cho inter ἀποφθιγμένα βασιλικά. Est autem summa hæc ad duodecies,
 et nummi horum temporum ad coronatorum triginta milia. Triginta
 autem minæ sestertia erunt XII, coronati trecenti.

DIODEGES.) Hoc narravit uerbose et eleganter Plutarch. in A-
 lexandro. cum non uenisset ad Alexandrum Diogenes, ut sperauerat, ipse
 Corinthū ad eum in Cranū, ubi diuersabatur, accessit. cūq; compellasset,
 interrogauit, Num quid uellet? tum Diogenes, μικρὸν ἴσως, ἀπὸ τοῦ ἡλί-
 κητος. In Venetis, eleganti ἑλληνικῶν legitur: Nunc quidem paulum, in-
 quit,

L 2 quit,

TIMOTHEVM clarum.) Athenæus libro decimo,
 τιμόθεος ὁ Λιόνωνος ἐκ τῆν πολυτελέων καὶ στρατηγικῶν δει-
 πωνων παραληφθεὶς ὑπὸ τοῦ πλάτωνος εἰς τὸ γυμνασίον ἐκασθεῖα
 συμπόσιον, καὶ ἐσιαθεὶς, ἀφελῶς ἔφη καὶ μουσικῶς, ὡς οἱ τῆν
 πλάτωνι διαπνοαῦτο καὶ τῆν ὑσδραία καλῶς γίνοντο. ἡγι-
 καντο δὲ γυμνασίου ἐφῆ, ὡς καὶ τῆν ὑσδραία ὁ τιμό-
 θεος ἀπαντήσας τῶν πλάτωνι ἔειπε, ὑμεῖς, ὦ πλάτων, ἐν δει-
 πωνεῖτε μᾶλλον εἰς τῶν ὑσδραίων ἢ τῶν παροῦσαν ἡμέραν. Ti-
 motheus Cononis filius, acceptus à Platone post sumptuosus et imperato-
 rias coenas, conuiuio apparato in Academia, cum coenatum fuisset, simpli-
 citer et appositè dixit, eos qui apud Platonem coenarent, etiam postredie
 bene se habere. Hegesander autem in Commentarijs tradidit, postero die
 obuiam Platoni factum Timotheum dixisse, Vos, ὦ Plato, iucunde coena-
 tis magis in postertum diem quàm in presentia.

DIONIS propinquos.) Hic Dion Hipparini filius fuit, cuius filia
 Aristomache soror Dionis, nubfit Dionysio patri. Dionysius tamen fi-
 lius non ex hac, sed ex Locride nomine Doride susceptus fuit, ut dictum
 est. Hic liberatis Syracusis tyrānide, nefaria perfidia Callippi Athenien-
 sis fuit interfectus. πῶς τούτων τοῦ δίωνος οἰκείας καὶ φίλους
 præclara illa epistola de maximis rebus grauißime à Platone scripta fuit.
 In qua ista sententia ponitur, his uerbis. τῶν τῶν δίωνοι καὶ
 ἔχω, εἰς ἰταλίαν τε καὶ σικελίαν ἦλθον, ὅτε πρὸς τὸν ἀχιλλεύον.
 ἔλθοντα δὲ με, ὁ ταῦτα λεγόμενος ἀνδρῶν ὕδαίμων, ἰταλι-
 τικῶν τε καὶ συρακυσίων τραπέζων πλήρης, ὁ δὲ αὐτὸς ἦρεσε,
 δὲ τίς τις ἡμέρας ἐμπλασθῆναι, καὶ μηδέποτε κοιμώμενον
 μόνον νύκτωρ, καὶ ὅσα τούτων ἐπιτηδύματα φυνέπειται τῶν
 βίω. ἐκ γὰρ τούτων τῶν ἐτῶν, ἔτ' αὖ φρονίμως ὁ δὲ τίς ποτε γε-
 νέσθαι τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀνθρώπων ἐκείνου ὑπὸ τῶν δίωνος δὲ
 ναυτοῦ, ὁ δὲ ἔτος δαυμάσῃ φῦσει λεραθῆσεται, σάφρω δὲ ὁ δὲ αὖ
 μελλῆσαι ποτε γενέσθαι. Quid autem scriberet, si uenisset in
 Germaniam, talem qualis nunc est luxu et crapula perdita? non enim à
 maioribus hunc morem accepit, sed ipsa lasciuia uisurpauit. ubi
 non bis modo uno die complentur, sed secundum comædiam: πῶς
 ἐκείνης ἡμέρας δὲ ἡμέρας, διασπείωνοι αὐτὸν λεροτάφως

ὑπὸ τῷ ἀκατάτου, κεφαλὰς ἔχοντες τρεῖς ἄσπερ ἀρτεμισίου.
 Nam aliam turpitudinem uitae huiuscemodi comitem, etiam pudor com-
 memorare prohibet: cum relicta à patribus profunduntur: cum ad sum-
 tus immodicos per fas & nefas reparantur: cum libidinibus liquefcunt.
 Sed, περιεῖλω γὰρ ἀλλόσι, redeamus ad rem.

SARDANAPALI.) De hoc Athenæus libro XII. Sardanapa-
 lum Anacyndaraxis, uel ut alij tradiderunt, Anabaxaris filium, luxu & li-
 bidinibus perditum, conspectum fuisse inter mulieres, ornatu et comitu il-
 larum ab Arbace Medo, à quo & interfectum Duris, oppugnatum Cte-
 sias, seq; ipsum in regia combussisse, scripserit. Inq; illius sepulcrorum effi-
 giem positam eo gestu, ut crepitum digitis edere uideretur, cū inscriptione
 tali: SARDANAPALVS Anacyndaraxis F. Anchialen & Tarsum
 extruxit uno die, nunc mortuus est. Eadem autore Amynta paulo post ita
 exponit: EGO REX fui. Et quoad uixi, bibi, comedi, rei Venereæ ope-
 ram dedi: cum scirem & breue esse tempus, quod hominibus ad uiuendū
 conceditur, & uarijs mutationibus atq; afflictionibus obnoxium, quod
 relictorum à me bonorum fructus futurus esset aliorum. Quare hoc facere,
 diem nullū intermisi. hæc ait in lapidea columna perscripta Assyrijs
 literis, postea interpretatum uersibus fuisse Choerilum. Exponit & ter-
 tiam scripturam talem: Sardanapalus Anacyndaraxis filius, Anchialen
 & Tarsum extruxit uno die: Ede, bibe, lude, alia enim tanti sunt. Quasi
 illum crepitum digitorum diceret, quem effigies imposta edere uideretur,
 ut supra dictum est. Versus autem referuntur ab Athenæo lib. VII.

εὐ εἰδώς ὅτι θνητὸς ἔφους, σὸν θυμὸν ἄεξε,
 τὸρ πόμην & θαλίησι, θανόντι καὶ ὄλις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ ἀποδὸς εἰμι, νῦν μεγάλης βασιλεύσας.
 καὶν ἔχω ὅσ' ἔφαγον, καὶ ἐφύθεισα, καὶ σὺν ὄρωπι
 τὸρ πν' ἔπαθον. τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὀλβία πάντα λείλωται,
 ἢ δὲ σοφῆ βίῳ τοιοῦτ' ἀνείησις, ὅστι ποτ' αὐτῶ
 λήσομαι, ἐκ τήδε δ' ὁ δέλω τῶν ἀπέρονα χυσοῦ.
 Hæc posse commode mutari Chrysippus censuit, hoc quodam pacto,
 εὐ εἰδώς, ὅτι θνητὸς ἔφους, σὸν θυμὸν ἄεξε,
 τὸρ πόμην & μύθιοι, φαγόντι σοὶ ὄπις ὄνησις.
 καὶ γὰρ ἐγὼ λικκὸς εἰμι, φαγὼν ὡς πλείσα, καὶ ἠδείς

τῶσ'

πῶς ἔχω ὅσ' ἔμαθον, καὶ ἐφρόντισα, καὶ μετὰ τούτων
 ἔδωλ' ἔπαθον, τὰ δὲ λοιπὰ καὶ ἠδία πάντα λείψῃται.
 Hæc ipsa etiam conuertimus, si cui forte bonarum literarum studio hæc
 opella aliquid utilitatis allatura esset.

Esse scias cum te mortalem, dulcibus auge
 Delectans animum, morientem nulla sequentur
 Gaudia. Namq; ego Rex Nini maximus olim.
 Nunc cinis: hæc habeo quæ edi, petulansq; libido
 Suauia quæ carp sit, iacet alti copia regni.
 Hoc sapiens igitur præceptum mente tenebo
 Semper ego memori, quisquis uolet, ille parato
 Diuitias studio æterni gliscente laboris.

CHRYSIPPEA.

Cum genitum esse scias te mortalem, artibus auge
 Corda bonis recreans, comedentem nulla sequentur
 Gaudia. Namq; ego nunc de pastu ignauus opimo,
 Deq; uoluptatum longo sum futilis usu.
 Quæ didici, atq; animi curis uigilantibus auxi,
 Hæc mea sunt, deq; his quæ sitæ gloria laudis.
 Extra hæc quicquid erat iucundum et dulce, relictum est.

DEMOSTHENES.) Anum ita demonstrasse Demosthenem, ait
 Plinius libro 1x. Epistolarum, ἕταρ ἑστὶ μὲν Δημοσθένους. Morem autem se-
 rende aque et Homerus indicauit, Iliad 5.

λαίκεν ὄστω, φάγεις μεσοῦσι δ' ἴσ' ἢ ἰσθρῆς
 πόλλ' ἀεὶ καὶ ζομῶν.

DEMOCRITVS.) Hoc sic Laërtius, δλοκῆ δὲ καὶ ἀθῆνας
 ἔλθει, καὶ μὴ ἀποδοῦσαι γνωδῶναι, δδξης κατὰ φρονῶν. καὶ εἰ-
 δεῖναι μὲν στανκατῶν, ἀγνωσῆσαι δὲ ἴσ' αὐτῶ. ἄλλου γὰρ φη-
 σιν εἰς ἀθῆνας, καὶ ὅτις μὲ ἔγνωκε. Videtur et Athenas uenisse,
 sed noluisse innotescere. Veni enim, inquit, Athenas, et nemo me agnouit.
 Heracliti dictum apud eundem ita refertur. κατὰ τῆς τοῦ δὲ καὶ
 τῶν ἐφροσίων ἰδῶν. τῶν τῶν ἐπείρου ἐκβαλεῖν ἐρμόδωρον, γὶ οἷς φη-
 σιν, ἄξιον ἐφροσίων ἡβηδῶν ἀρεθάνειν πᾶσι, καὶ τοῖς ἀνέβοις τῶν
 πύλων

πόλις καὶ ἀλιπῆρ, οἵτινες ἐρμόδωρον ἐωντῶν ὀνήσιον ἐξέβαλον, λέγοντες, ἡμεῶν μηδὲ εἰς ὀνήσιος ἔσω. εἰ δὲ τις τοῦτο, ἄλλοτε καὶ μετ' ἄλλων. Taxat & Ephesios ob expulsam suam Hermodorum, cum ait, Dignos esse Ephesios qui cum puere uniuersa extinguantur, & ciuitatem impuberibus relinquunt, quod eiecerint Hermodorum omnibus ipsis praestantiorum, hoc locuti: Nemo praestantior sit nobis, sed si quis erit, alibi & cum alijs esto. Hunc Hermodorum scribit Plinius interpretem fuisse legum XII tabularum Romanis. Nam in Italiam concessisse, in epistola ad eum scripta Heracliti dicitur. ubi et hoc legitur, iam olim à Sybilla de ipso praedictum fuisse: & uersus memoratur,

ἔξ ἰταλῶν χώρου ἦξει σοφὸν ἰταλίῃσι.

Ex lade Italicis ueniet sapientia in oras.

ἰννιτῶν autem praestantiorum, meliorem, utiliore dicitur Ionice. qua uoce ut aduerbio usus est Appollonius Argonauticorum II,

τῶ καὶ ἄλλα μεθ' ἄλλων ὀνήσιον τῶν ἐδε

θερσαλέως.—

SEMPER in pluribus.) Plutarchus in libro, quo differit, Ne suauiter quidem uiui posse secundum Epicurum, εἰ δὲ ἀκέρως αὐτῶν μαρτυρομένων καὶ βοώντων, ὡς ἐπ' ἐδονὶ ψυχῆ τῶν ὄντων πεφύκε καὶ χεῖρην & γαλλίσειν, πλὴν ὑπὸ σώματι & ἡδοναῖς πῆξασαι ἢ πρὸς δολωμῶνας. καὶ τὸ τοῦ αὐτοῦ ἀγαθὸν ὄντι. Si audis testificantes & uociferantes ipsos, ita esse natura comparatum, ut nulla re omnium rerum animus gaudeat & acquiescat, nisi uoluptatibus corporis, siue praesentibus, seu speratis. Hoc quae illis bonum est. Et mox.

ἄλλο δὲ ὄντι διανοεῖσθαι φασιν, ἔδε ὅπως τὴν φύσιν ἐχει ὅποι πεθήσεται τὸ ἀγαθόν, εἰ μὴ μόνου ὄντι ἐξελαύνεται τὸ κακὸν αὐτοῦ, ὡς φησι μετρώδωρος ἐν τοῖς πρὸς αὐτὸν σοφιστάς, ὡς τὸ αὐτῶν ἀγαθὸν ὄντι, τὸ φυγεῖν τὸ κακόν. ἦ δὲ γὰρ πεθήσεται τὸ ἀγαθόν, ἔκτισιν ὅταν κέρει ἐπιπέσει μὴτε ἀλγεινόν, μὴτε λυπηρόν. ὁμοίαι δὲ καὶ τὰ ὑποκέρει λέγοντες, τὴν τὸ ἀγαθὸν φύσιν ἐξ αὐτῶν φυγῆς τὸ κακόν, καὶ τὴν μνήμης καὶ ἀπολογίσεως καὶ χεῖρην, ὅτι τὸ τῶν συμβεβηκεν αὐτῶν γυνάδα. τὸ γὰρ ποιῶν αὐτὸν ὄντι τὸν γῆθον, τὸ πῶν αὐτὸν πεφυγμένον μετὰ κακόν.

καὶ

καὶ αὐτὴ φύσις ἀγαθὴ, ἀντὶς ὁρθῶς ἀνελθῶν, ἐπειτα σαθὴ, καὶ
 μὴ λεγῶς πῶς περὶ τῆς ἀγαθῆς θουλλῶν. Neq; aliud intelligere
 se aiunt, neq; omnino esse in natura ubi ponatur bonum, nisi unde malū
 illius expellitur, ut ait Metrodorus disputans contra Sophistas. Hoc est il-
 lis bonum, malum fugere. Vbi enim ponatur bonū non est, si nihil effluat
 triste & molestum. His sunt similia & ea quæ ab Epicuro dicuntur, Na-
 turam existere boni ex ipsa mali fuga: & ex memoria ac cogitatione, et
 gratulatione ita cecidisse, ut aliquis nasceretur talis. Est enim, inquit, hoc
 summum gaudium, quod consistit in euitato magno malo. Atq; hæc
 est boni ipsius natura, si quis recte attendat, atq; hic consistat, neq; ina-
 niter obambulet garruens de bono.

DIODORVS.) Stoicus Diodotus, Veneti, de quo alibi. Itemq; Ascle-
 piadem ferunt non ignobilem, nec inexercitum: Veneti, Eretricum philo-
 sophum: quod omnino uerum iudico, ut alibi à nobis dictum est.

DEMOCRITVS luminibus.) De Finib. lib. v. Cur eadē hæc Demo-
 critus? qui (uerè falso ne quæremus) dicitur oculis se priuasse, certe ut q̄
 minime à cogitationibus abduceretur. Hoc falsum esse dicit Plutarch. in li-
 bello de Curiositate. ὁδὸν κένοι μὲν ψῶδός ἐστι, τὸ δὲ μόνον κριτοῦ
 ἐκείνης σθεσαί τὰς ὄψεις, ἀπὸρροαίδων εἰς ἑσπέρα πυρωθῆναι,
 καὶ τὴν ἀπὸ αὐτῶν ἀνάκλασιν λεξάμεν, ὅπως μὴ πρὸ χροσίου θόγου
 ἔοι, τὴν δὲ διάνοιαν ἐξωλεθῆσαι πολλάκις, ἀλλ' ἔωσιν ἡνδραϊοί-
 κωρεῖν καὶ διατρέψειν πρὸς τοὺς νοῦς, ὡσπὲρ παρὸ διοιδυελ-
 δος ἐμφραγῆσα. Quare illud quidem falso traditur, sua sponte
 extinxisse oculorum lumen Democritum, defigentem illos in specula i-
 gnita, & admittentem refractionem splendoris: ne perturbarent illi in-
 telligentiam sepius euocantes foras, sed finerent intus quasi domi seruare,
 & uersari cum ijs quæ intelligentiæ sunt propria, obstructis tanquã
 uiam spectantibus fenestris.

ALBA scilicet & atra.) Prouerbiū de ignoratione. ut Catullus,
 Nec scire utrum sis albus an ater homo. τὰ δὲ λέγουσιν καὶ μέλαρ εἰδέναι, Graeci
 dicunt.

QVOD esset ante pedes.) Νεωσοδῶν, et ἰν' ἑσπέρῳ. Versus extat in secun-
 do de Diuinatione: Quod est ante pedes spectat nemo, cæli scrutantur
 plagas. de obuijs & presentibus dicitur. Adelpbis: Non quod ante pedes
 uideo est uidere, sed etiam illa quæ futura sunt.

M Eius

EIVS picturam.) ἑμφατικῶς. Nam mirabilem & illustrem esse expressionem omnium significat, quæ ab Homero descripta sint, ut oculis cerni, non legi uideantur. Simonides autem, ut Plutarchus refert in libro ubi querit utrum sapientia magis an uirtute bellica Athenienses excelluerint, appellauit τὴν μὲν σοφίαν ποικίλην αἰσθητὰν, τὴν δὲ ποικίλην σοφίαν καλῶσαν.

IMMANEM ferumq;.) *Odyssæus 1.*

Ἰνδὰ δ' αὖτις γήραυε πελώριον, ὅς σε τε μῦλα
οἶον ποιμαίνεσκεν ἀπὸ πλοθῆν, δὲ μετ' ἄλλους
πωλεῖν, ἀλλ' ἀπάνδουθον ἔων ἀδεμίσια ἦδου.
καὶ γὰρ θαῦμα ἐτέτυκτο πελώριον, δὲ ἔωκε
αὐδῆρι γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ εἶω ὑλήεντι
ὑψηλῶν ὄρεων, ὅτε φαίνετο οἶον ἄπ' ἄλλων.

Lustra uiri hæc immanis erant, qui per loca solus
Disita pascebat pecudes, commercia uitans
Omnium, agensq; ferum sine iure & legibus æuum.
Namq; erat hoc ingens monstrum, uescenteq; nulli
Pare homini par, sed prope te excelsi iuga montis
Ardua, cum solum aspiceres, astare putares.

Colloquium etiam huius cum ariete, ibidem exponitur multis uersibus. Quomodo autem colloquitur cum ariete, qui nihil respondet?

QUOD male audiebat.) Ut Euripides, λεκτικὸς ἀνδρῶν δὲ μέγας θανάτῳ μοι.
& ἡ κριτικὸν, δὲ δὴν αἰτία πῶς τις λεκτικὸς ἐκλύσκει δὲ τὰ λευκῶν ἢ τὴν λεανδρῶν. Memini Euricium Cordum, poetam & Medicum egregium, amicū nostrū singularem perfacete aliquando respondere cuidam nescio qua de re illum admonenti: Male enim audire cum apud multos dicebat. Cui Cordus: Cur ergo, inquit, illi male loquuntur?

THEODORVS.) Hic ἄδρας dictus fuit. & δὲ, ut intelligi potest de ioco quodam Stilponis, cū ille sic interrogasset, ἀρδὲ φῦς εἶναι, ποτὸ καὶ αἶ, φῦς ἢ εἶναι θύος; ἢ ἄρα αἶ. ad que cum admodum annuisset, dixisse Stilponem scribit Laërtius, illum ita esse futilem, ut non intelligeret etiā hoc pacto monedulam & aliud quodcunq; sese futurum esse. Missus à Ptolemaeo ad Lysimachum, cum liberius quædam locutus fuisset, indignationem in se concitauit Regis uehementis & iracundi animi. Itaq; cum mor-

tem

tem ei interminatus fuisset, & respondit quod Cicero, uel quod Seneca retulit, de sanguinis hemina: & cum uetisset eum ad se postea unquam reuerti Lysimachus, Ita (inquit) faciam, nisi iterum Ptolemæus me forte legauerit.

AUT bibat.) In Grecis est *αποπομασία*, quæ dictum reddit elegantius. *απι*, inquit, *απι*di. sic enim dixere *πι*, uel *πι*u. ut Athenæus quoq; ostendit libro x. Est & epigrammatis Greci lusus de mensa amethystina, hinc ductus, *απι*u *απι*u *απι*u, inquit, *απι*u *απι*u *απι*u. Nos aliter quando illud ita uertimus,

Mensa grauis Bacchi posita est amethystina doni s,
Nec gaudet madido sobria mensa Deo.

Ergo si nostros non uult addiscere mores,

Tu nos Bacche iuuas, aut bibat, aut abeat.

HONORARIUS arbiter.) Cui honoris causa quasi arbitrium quoddam esset permillum disceptationis, inter Peripateticos et Stoicos. ut honorarium ius fuit edictorum prætorum & adilium, quibus magistratibus hic honor habebatur, ut quæ edixissent, ea legum auctoritatem obtinerent.

CVIVS CVIVS MODI.) Veneti, Cui cui modi. id quod puto uerum esse: & si illa scriptura est plena & integræ ab origine uocis, ut diximus alibi quoq;.

EXPLICATIONVM LIBRI V.

F I N I S.